

Hjælp og støtte til børn og unge med funktionsnedsættelser og deres familier

Hjørring Kommune

Vejledende kvalitetsstandard for barnets lov § 87

2024

Indhold

Tabt arbejdsfortjeneste – formål, målgruppe/personkreds, og betingelser	3
Formålet med tabt arbejdsfortjeneste	3
Betingelserne for at modtage ydelsen	3
Personkredsen for dækning af ydelsen	3
Øvrige betingelser	3
De helbredsmæssige betingelser - barnets funktionsevne eller lidelse	3
Hensigtsmæssighed og pasningsbehov	4
Indtægtstab	4
Omfanget af den tabte arbejdsfortjeneste	5
Fradrag for sparede udgifter	5
Opfølgning, regulering og oplysningspligt	5
Eksempler på situationer i forhold til bevilling af tabt arbejdsfortjeneste	6
Sektoransvar	6
Undervisningssektoren	6
Sundhedssektoren	7
Praktiske gøremål	7
Deltagelse i kurser	8
Hjemmetræning	8
Hjemmeundervisning	8
Indhentelse af søvn	8
Frist for sagsbehandling	8

Tabt arbejdsfortjeneste – formål, målgruppe/personkreds, og betingelser

Reglerne om dækning af tabt arbejdsfortjeneste giver hjemmel til at dække det indtægtstab, som familien ikke ville have haft, hvis barnet eller den unge ikke havde haft en funktionsnedsættelse.

Familier til børn med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse, kan ikke få dækket det indtægtstab, som andre familier i almindelighed også har.

Formålet med tabt arbejdsfortjeneste

Det overordnede formål med ydelsen er, at forsørgere af børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne kan få dækket den tabte arbejdsfortjeneste, de har, som følge af deres barns funktionsnedsættelse.

Den helt bærende tankegang bag bestemmelsen om dækning af tabt arbejdsfortjeneste er således kompensationsprincippet, hvorefter familier med børn med handicap så vidt muligt skal kompenseres for følgerne af barnets nedsatte funktionsevne.

Betingelserne for at modtage ydelsen

Personkredsen for dækning af ydelsen

Personkredsen for dækning af tabt arbejdsfortjeneste omfatter borgere, der i hjemmet forsørger et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

Ved forsørgelse i hjemmet forstås, at barnet/ den unge:

- Bor hos forældrene eller andre nære pårørende.
- Er indlagt på hospitalet eller lignende.
- Er i aflastning efter barnets lov § 32, stk. 1, nr. 7 eller barnets lov § 90 jf. servicelovens § 84, stk. 1.
- Er på kostskole eller efterskole (uden der er tale om en anbringelse).

Børn eller unge, der af kommunalbestyrelsen er anbragt uden for hjemmet anses ikke for hjemmeboende, og de er ikke forsørget i hjemmet. Der er dog mulighed for at bevilge tabt arbejdsfortjeneste til forældre, hvis børn er anbragt uden for hjemmet i forbindelse med barnets hospitalsbesøg. Det er en betingelse, at moderens eller faderens tilstedeværelse på hospitalet er en nødvendig konsekvens af barnets funktionsnedsættelse, og at tilstedeværelsen er det mest hensigtsmæssige for barnet.

Øvrige betingelser

Det er desuden en betingelse, at det er en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne, at barnet passes i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer det.

I det følgende uddybes betingelserne for at modtage dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

De helbredsmæssige betingelser - barnets funktionsevne eller lidelse

Det følger af barnets lov § 87, stk. 1, 1. pkt., at det er en betingelse for tabt arbejdsfortjeneste, at barnet har en betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Vurderingen heraf er den samme, som foretages i sager om merudgifter efter barnets lov § 86.

1. Betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne

Ved varig funktionsnedsættelse forstås, at der ikke inden for en overskuelig fremtid vil være udsigt til bedring af de helbredsmæssige forhold, og at der i lang tid frem over vil være behov for at kompensere for følgerne af funktionsnedsættelsen. Normalt vil funktionsnedsættelsen være en belastning resten af livet.

Ved betydelig funktionsnedsættelse skal forstås, at funktionsnedsættelsen har konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse. Her skal foretages en bred vurdering i forhold til den samlede livssituation.

Der lægges afgørende vægt på en vurdering af funktionsnedsættelsen, så det er graden af denne og ikke den lægelige diagnose, der er afgørende for berettigelsen til ydelsen.

Til brug for denne vurdering er der behov for en konkretiseret beskrivelse af barnets eller den unges funktionsressourcer og begrænsninger, så det sikres, at der så nøjagtigt som muligt kompenseres for behovet for hjælp og støtte.

2. Indgribende kronisk eller indgribende langvarig lidelse

At lidelsen er indgribende betyder, at den efter sin karakter har alvorlige følger i den daglige tilværelse.

At lidelsen er kronisk betyder, at der foreligger en sygdomstilstand, som fra det tidspunkt den opstår normalt forventes at vare mindst barnealderen ud. Det karakteriserer lidelsen, at den, hvis den dæmpes med medicin, vil blusse op igen, såfremt behandlingen stoppes.

Kriteriet om en langvarig lidelse betyder ikke, at det skal dreje sig om en uhelbredelig lidelse. I praksis lægges der vægt på, om lidelsen skønnes at vare et år eller mere.

Lidelser som ikke opfylder betingelserne i § 87

Kortvarige og/eller mindre indgribende lidelser som visse former for allergi medfører som udgangspunkt ikke ret til dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

Hensigtsmæssighed og pasningsbehov

Det følger af barnets lov § 87, stk. 1, 2. pkt. sidste led, at det er en betingelse for dækning af tabt arbejdsfortjeneste, at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer barnet. Heri ligger en vurdering af, om barnet eller den unge vil kunne passes af andre, f.eks. om en barnepige vil kunne passe barnet eller den unge i tidsrummet mellem, at barnet kommer fra dagtilbud eller skole, og forældrene kommer fra arbejde.

For at få dækket tabt arbejdsfortjeneste, skal der ligeledes være et pasningsbehov. Pasningsbehovet skal være nødvendigt og en følge af barnets funktionsnedsættelse.

Indtægtstab

For at få dækket tabt arbejdsfortjeneste, skal der være et dokumenteret indtægtstab. Indtægtstabets skal samtidigt være nødvendigt og en følge af barnets funktionsnedsættelse.

Indtægtstab viser sig typisk ved et løntræk, når forælderen er lønmodtager, og ved et fald i fortjeneste i de tilfælde, hvor en forælder er selvstændig erhvervsdrivende.

Ved vurderingen af om der er et indtægtstab, ses der blandt andet på forældrenes arbejdstider, herunder muligheden for fleksibel arbejdstilrettelæggelse.

Omfanget af den tabte arbejdsfortjeneste

Det beror på en konkret vurdering, i hvilket omfang der kan bevilges dækning af tabt arbejdsfortjeneste. I denne vurdering indgår blandt andet oplysninger om:

- Barnets alder og funktionsnedsættelse.
- Forældrenes arbejdstider.
- Barnets pasningstilbud/skoletilbud og øvrige pasningsmuligheder.
- Muligheden for at tilrettelægge hverdagen i forhold til konkrete opgaver.
- Familien og barnets forhold i øvrigt.

Fradrag for sparede udgifter

Ved beregningen af tabt arbejdsfortjeneste skal der tages hensyn til de besparelser, som arbejdsophøret medfører. Sparede udgifter er eksempelvis transportudgifter til og fra arbejde og udgifter til dagtilbud.

Ved beregningen af sparede udgifter til transport tages der udgangspunkt i de faktiske udgifter til og fra arbejde. Der skal i den forbindelse også tages højde for den skattemæssige fordel, som forælderen eventuelt mister, når forælderen bor langt fra sit arbejde.

Ved beregningen af sparede udgifter til dagtilbud/SFO, fratrækkes de udgifter som svarer til, hvad det ville koste at få barnet passet, hvis barnet ikke havde en funktionsnedsættelse.

Det er den faktiske besparelse, der fratrækkes. Det vil sige, at det kan have betydning, om forældrene eksempelvis har ret til et fripladstilskud efter dagtilbudsloven.

Sparede udgifter kan ændre sig over tid.

Opfølgning, regulering og oplysningspligt

Tabt arbejdsfortjeneste er en løbende ydelse. Der skal løbende følges op på de enkelte sager for at sikre, at hjælpen fortsat opfylder sit formål, og det skal undersøges, om der kan være behov for at yde anden/andre former for hjælp. Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Opfølgningen fastsættes til senest et år efter det tidspunkt, hvor udmålingen af hjælpen senest blev revideret.

Der foretages desuden opfølgning på bevillingen, hvis der kommer nye oplysninger, som er af væsentlig betydning for bevillingen. Hvis der sker ændringer i de forhold, som ligger til grund for den udbetalte ydelse, skal kommunen træffe afgørelse om, at tilskuddet reguleres i overensstemmelse med ændringerne.

Modtageren af tabt arbejdsfortjeneste har pligt til at oplyse om eventuelle ændringer, som kan have indvirkning på den udmålte støtte på det tidspunkt, ændringen opstår. Ved tilsidesættelse af oplysningspligten kan der rettes et tilbagebetalingskrav.

Eksempler på situationer i forhold til bevilling af tabt arbejdsfortjeneste

På de følgende sider gives eksempler på, til hvilke formål der kan/ikke kan bevilges tabt arbejdsfortjeneste. Eksemplerne er ikke udtømmende, og der vil altid skulle foretages en konkret og individuel vurdering i hver enkelt sag.

Sektoransvar

Sektoransvarsprincippet regulerer, hvilken myndighed, der er ansvarlig for at stille den nødvendige hjælp til rådighed. Sektoransvarsprincippet betyder også, at manglende ressourcer i den ene sektor ikke skal kompenseres gennem en anden sektor. I forhold til tabt arbejdsfortjeneste er det særligt sektoransvaret overfor undervisningssektoren og sundhedssektoren, der er relevant.

Undervisningssektoren

Kortere dage i skole og SFO

Ifølge sektoransvarsprincippet er det folkeskolens ansvar at yde støtte til børn i skole og skolefritidsordning. Dette gælder også for børn med en funktionsnedsættelse, som skal modtage undervisning og deltage i skolens og skolefritidsordningens aktiviteter på lige fod med andre børn uden vanskeligheder.

Det vil sige, at hvis et barn ikke er i skole, fordi skolen ikke stiller de relevante ressourcer til rådighed, skal pasningen af barnet ikke løses gennem reglerne i barnets lov om tabt arbejdsfortjeneste. Det er folkeskolen, der har pligt til at sørge for, at de relevante ressourcer stilles til rådighed. Dette gælder også i ferieperioder.

Såfremt en elev får nedsat sin undervisningstid efter reglerne i specialundervisningsbekendtgørelsen, vil skolen fortsat være forpligtet til at rumme barnet i de timer, hvor undervisningstiden nedsættes.

Sektoransvarsprincippet ændrer ikke på, at der kan være situationer, hvor barnet ikke kan rumme at være i skole eller skolefritidsordning på trods af, at skolen stiller relevante ressourcer til rådighed. Her kan det ikke udelukkes, at pasningsbehovet skal løses gennem reglerne om tabt arbejdsfortjeneste.

Transport til og fra skole

Dækning af udgifter til transport af elever til og fra skole, herunder elever med nedsat funktionsevne, er reguleret i folkeskolelovens regler.

I det omfang ansvaret for at sørge for befordring henhører under folkeskolelovens regler, kan der ikke bevilges dækning af tabt arbejdsfortjeneste til det indtægtstab, som forældrene eventuelt har i forbindelse med ledsagelse af barnet til og fra skole.

Privatskoler og friskoler

Hvis barnet går i privatskole/friskole, er det afgørende, om pasningsbehovet er opstået som en konsekvens af funktionsnedsættelsen eller som følge af skolevalget.

Hvis barnet ville kunne rummes i den almindelige folkeskole eller i et specialtilbud under folkeskoleloven, kan der ikke dækkes tabt arbejdsfortjeneste til den pasning, der er en følge af, at barnet går i privatskole/friskole.

Kortere dage i dagtilbud

Vuggestuer, dagplejere og børnehaver hører ikke under undervisningssektoren, men er en del af den sociale sektor, hvor også hjælp efter barnets lov § 87 er placeret. Børn i dagtilbud kan også have et pasningsbehov som følge af deres funktionsnedsættelse, og her kan forældrene også have ret til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Det gælder dog ikke, hvis pasningsbehovet alene er en følge af, at kommunen ikke har tilført tilbuddet tilstrækkelige ressourcer til at kunne rumme barnet.

Sundhedssektoren

Behandling, undersøgelser og kontroller

Hvis barnet som følge af sin funktionsnedsættelse skal til behandling, undersøgelser, kontroller, lægebesøg og lignede, kan der bevilges tabt arbejdsfortjeneste til det fravær, der er nødvendigt som følge heraf. Der ydes f.eks. ikke tabt arbejdsfortjeneste til et fravær, der er begrundet i krav fra forælderen om, at der kun kan bevilges fravær på hele dage. Der ydes kun tabt arbejdsfortjeneste i det omfang møderne, undersøgelserne, kontrollerne m.v. ikke kan placeres uden for forældrenes arbejdstid.

Indlæggelse

Udgangspunktet er, at der alene kan bevilges dækning af tabt arbejdsfortjeneste til én forælder under barnets indlæggelse/behandling. Der kan undtagelsesvis ydes compensation for tabt arbejdsfortjeneste til begge forældre samtidigt, hvis barnets tilstand/operation er så alvorlig, at begge forældres tilstedeværelse er påkrævet. Hvis det ikke er lægeligt påkrævet, at begge forældre skal være til stede under indlæggelsen eller i forbindelse med, at der skal gives noget information vedrørende barnet, kan der ikke bevilges tabt arbejdsfortjeneste til begge forældre samtidigt.

Praktiske gøremål

Det anses for almindeligt i alle husstande at have huslige gøremål. Forældre kan dog i særlige tilfælde have ret til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til praktiske opgaver, såsom rengøring, indkøb, madlavning, tøjvask og lignende.

Der kan ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, selvom barnet eller den unge er i dagtilbud eller skole en hel dag, f.eks. hvis der er et stort pasnings- og plejebehov, når barnet er hjemme, eller hvis forsørgeren er nødt til at være omkring barnet eller den unge hele tiden, når det er hjemme, således at det er umuligt at få lavet selv de mest almindelige huslige gøremål. I denne vurdering vil familiens samlede situation tages i betragtning, herunder om forældrene på skift kan hjælpe hinanden.

Ved vurderingen af, om der kan bevilges dækning af tabt arbejdsfortjeneste til f.eks. indkøb kan det indgå, om forældrene har internetadgang og dermed mulighed for at handle ind online på internettet. Det betyder, at der som udgangspunkt ikke kan bevilges dækning af tabt arbejdsfortjeneste til indkøb, medmindre det kan godtgøres, at forældrene ikke har mulighed for indkøb over internettet, eller ikke kan få leveret indkøbet til sin adresse.

Deltagelse i kurser

Der kan bevilges dækning af tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med deltagelse i kurser, hvis kurset går ud på at sætte de pågældende i stand til at have barnet eller den unge hjemme, passe og pleje, opdrage og kommunikere med barnet eller den unge. Det skal samtidigt være nødvendigt, at forældrene deltager i kurset, og i denne vurdering kan det indgå, om barnet/den unge er ny-diagnosticeret, om familien tidligere har været på lignende kurser, om kursusindholdet er relevant/nødvendigt for familien.

Hjemmetræning

Forældre, der hjemmetræner deres børn, kan få dækket tabt arbejdsfortjeneste for den tid, der anvendes til hjemmetræning, hvis de opfylder betingelserne herfor i barnets lov § 85. De almindelige betingelser for dækning af tabt arbejdsfortjeneste skal også være opfyldt, herunder at hjemmetræningen medfører et indtægtstab.

Hjemmeundervisning

Der kan som udgangspunkt ikke bevilges tabt arbejdsfortjeneste som følge af hjemmeundervisning af et barn. Dette gælder, selv om hjemmeundervisningen foregår i kombination med hjemmetræning.

Kommunens vurdering af tiden, der bruges til hjemmeundervisning, er den samme, uanset om forældrene ønsker tabt arbejdsfortjeneste til hjemmetræning efter de særlige regler herom eller tabt arbejdsfortjeneste til pasning af barnet efter de almindelige regler herom.

Indhentelse af søvn

Flere børn med funktionsnedsættelse har lidelser, som gør, at barnet sover meget uroligt eller sparsomt om natten, eller har behov for, at forældrene ofte skal tilse og hjælpe dem i løbet af natten.

Hvis den manglende søvn eller de hyppige opvågninger har et sådant omfang, at forældre har behov for at indhente søvn på andre tidspunkter af døgnet, og dette har betydning for forældrenes mulighed for at passe deres arbejde på almindelig vis, er der mulighed for, i et vist omfang, at bevilge dækning af tabt arbejdsfortjeneste hertil.

Frist for sagsbehandling

Sagsbehandlingen sker hurtigst muligt fra, at ansøgningen er modtaget i Familie- og Handicapafdelingen, men ansøger skal have en afgørelse senest 10 uger efter, at ansøgningen er modtaget i Familie- og Handicapafdelingen.

Der kan være tilfælde, hvor den angivne sagsbehandlingsfrist ikke kan overholdes, f.eks. hvis der afventes oplysninger fra læge eller skole. I tilfælde af at sagsbehandlingsfristen ikke kan overholdes, får ansøgeren skriftlig besked om hvornår, der kan forventes at foreligge en afgørelse.